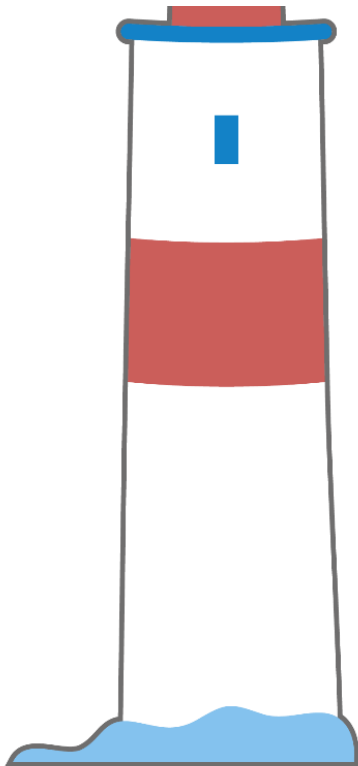

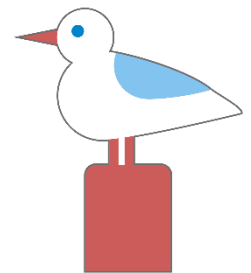
YKSIKÖMME PAINOPISTEET

Yksikön toimintasuunnitelma

UTUMETSÄN PÄIVÄKOTI

TOIMINTAVUOSI
2023-2024

ARVOPERUSTA

Kaupunkistrategian arvot

REILUUS

- ollaan kaikkien kavereita
- jaetaan lelut
- kasvattajat kohtelevat tasapuolisesti kaikkia lapsia ja perheitä

RAKKAUS

- iloitaan yhdessä
- aitoja kohtaamisia
- kehuaan & kannustetaan ja kuunnellaan kaveria
- lapset saavat olla aikuisen sylissä

ROHKEUS

- uskalletaan kokeilla uusia asioita
- uskalletaan olla eri mieltä kuin kaveri
- uskalletaan ottaa vaikeat asiat puheeksi

Kotkan varhaiskasvatussuunnitelman arvot

Lapsi on ainutlaatuisen ja lapsuus on itseisarvo.

Kestävä elämäntapa on välttämätöntä.

Kulttuurinen moninaisuus on rikkaus.

YKSIKÖN TOIMINTASUUNNITELMA

Yksikön toimintasuunnitelma perustuu [Kotkan varhaiskasvatussuunnitelmaan](#).

Yksikkö tarkentaa kuntakohtaisia ratkaisuja seuraavien otsikoiden kautta:

1. VARHAISKASVATUKSEN JÄRJESTÄMINEN
[Kuvaus yksiköstä](#)
2. ARVOT JA LAPSEN HYVINVOINTI
[Arvot yksikön toiminnassa](#)
[Lapsen hyvinvoinnin ja osallisuuden turvaava vuorovaikutus](#)
3. ARVIOINTI JA KEHITTÄMINEN
[Arvioinnin toteutuminen yksikössä \(lasten ja huoltajien osallisuus\)](#)
[Yksikön painopisteet ja niihin tähtäävä toiminta](#)
4. YHTEISTYÖ JA LAPSEN VARHAISKASVATUSSUUNNITELMA
[Huoltajayhteistyö ja lapsen varhaiskasvatussuunnitelma](#)
5. TOIMINTAVUODEN TEEMAT JA TAPAHTUMAT
[Yksikön teemat ja tapahtumat](#)
6. KULUNEEN TOIMINTAVUODEN ONNISTUMISET
[Yksikön onnistumiset](#)

1. VARHAISKASVATUKSEN JÄRJESTÄMINEN

Kunnan velvollisuus on vastata lapsen varhaiskasvatusoikeuteen ja tarjota perheille heidän tarvitsemaansa palvelua.

Päiväkodit toimivat perhepäivähoidon lasten varhaiskasvatustapahtumina. Varhaiskasvatusta järjestetään tarvittaessa myös esiopetuksen lapsille esiopetuksen yksiköissä, jotka sijaitsevat koulurakennuksissa. Avoimen varhaiskasvatuksen toimintaan lapsi tulee aikuisen (huoltaja, isovanhempi, kummi jne.) kanssa. Sen lisäksi avoimessa varhaiskasvatuksessa järjestetään lapsille kerhoja.

Kotkan varhaiskasvatuksen alueet, yksiköt ja toimintamuodot:

KUVAUS YKSIKÖSTÄ

Utumetsän päiväkodit on avattu elokuussa 2012. Päiväkodissa toimii kuusi ryhmää, joista yksi on ns. pienennetty ryhmä. Päiväkodissa on yhteensä noin 100 lasta. Päiväkodissa toteutetaan inklusion periaatteita siten, että kaikilla lapsilla on yhdenvertainen oikeus tulla lähipäiväkotiin ja osallistua oman lapsiryhmänsä toimintaan.

Varhaiskasvatuksen erityisopettaja käy säännöllisesti päiväkodissa. Hän tekee yhteistyötä sekä päiväkodin henkilökunnan että vanhempien kanssa. Varhaiskasvatuksen kuraattori vieraillee tarpeen mukaan päiväkodissa. Varhaiskasvatuksen S-2 opettaja vieraillee myös tarpeen mukaan päiväkodissa.

Toimintakaudella 2023-2024 päiväkodissa työskentelee yksi resurssilastenhoitaja, joka tukee kaikkien lasten hyvinvointia, kasvua ja kehitystä.

Utumetsän päiväkodin aukioloaika on perheiden tarpeiden mukaisesti klo 6:00–18:00 välillä. Päiväkodissa on lastenravintola, jossa aterioi kolme 3-5-vuotiaiden ryhmää porrastetusti. Päiväkodin tilat ja välineet mahdollistavat monipuolisen pienryhmä- ja varhaiskasvatustoiminnan toteuttamisen eri kokoisissa lapsiryhmissä.

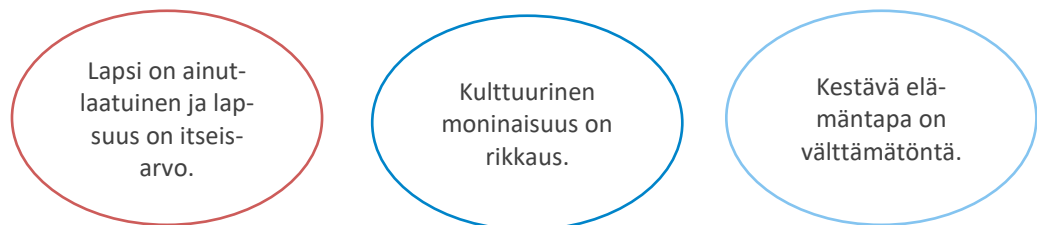
Päiväkodin lapsiryhmätilat ovat kuvitettuja ja tukiviittomat ovat käytössä joka ryhmässä. Oppimisympäristöä muokataan jatkuvasti lapsiryhmän tarpeiden mukaan. Päiväkodissa on tilava liikuntasali sekä monipuolisia liikuntavälineitä. Ulkoliikuntaa tukee päiväkodin aidattu, ”takametsä”, lähiliikunta-alue sekä lähiluonto metsineen.

2. ARVOT JA LAPSEN HYVINVOINTI

Yksikön ja toimintamuodon toimintasuunnitelma kääntää käytännön kielelle varhaiskasvatuksen toimintakulttuurin arvoja ja tavoitteita. Tällä tarkoitetaan arvostavan vuorovaikutuksen, liikkumisen ja leikin, lasten osallisuusmahdollisuuksien sekä tutkivan toiminnan ja oppimisen toteutumiskuvauksia. Lisäksi kuvataan kasvatus-, opetus- ja oppimisympäristöratkaisuja.

Yksikössä tai toimintamuodossa toteutuva vuorovaikutus sisältää myös varhaiserityiskasvatuksellista osaamista. Varhaiskasvatuksen erityisopettajat (veot) konsultoivat varhaiskasvatuksen henkilökuntaa, ovat mukana lasten arjessa sekä kohtaavat huoltajia.

Kotkalainen varhaiskasvatus tukee arvojen toteutumista.

ARVOT YKSIKÖN TOIMINNASSA

Lapsi on ainutlaatuinen ja lapsuus on itseisarvo

- Lasta kuunnellaan, autetaan ja kannustetaan. Hänelle tarjotaan mahdollisuuksia harjoitella taitojaan ja oppia uutta. Lapselle annetaan oppimiseen innostavia elämyksiä eri aisteja käyttäen.
- Lapset ovat yhdenvertaisia.

Kulttuurinen moninaisuus on rikkaus

- Kasvattajat suhtautuvat kunnioittavasti eri kulttuuritaustoista tuleviin perheisiin.
- Lasten kanssa jutellaan, katsellaan kuvia ja luetaan satuja ottaen huomioon ryhmän lasten erilaiset kulttuurit.

Kestävä elämäntapa on välttämätöntä

- Kasvattajat tiedostavat kestävä kehityksen periaatteet ja toimivat ympäristö vastuullisuuden huomioon ottaen sekä ohjaavat lapsia toimintatapoihin, jotka edistävät ekologisuutta (kierrätys, lajittelu, luonnon säättäminen, esim. Pisara Pirre ja Välkky Virtanen hahmot). Päiväkotirakennuksen katolla on sähköä tuottava aurinkovoimala, jonka toimintaa voi seurata erilliseltä näytöltä.

Utumetsän päiväkodissa varhaiskasvatus tapahtuu läheisessä vuorovaikutuksessa

- Kasvattaja on aidosti läsnä, kuuntelee ja ihmettelee asioita yhdessä lapsen kanssa.
- Kasvattaja mahdollistaa puitteet rauhalliselle ja kiireettömälle vuorovaikutukselle.
- Kasvattaja sitoutuu tiimissä suunniteltuun pienryhmissä toimimiseen.
- Utumetsän päiväkodissa on hyvät tilat ryhmän jakamiseen pienryhmiin.
- Leikki on lapsen luontainen tapa olla vuorovaikutuksessa. Leikille annetaan aikaa ja rauhallinen tila. Kasvattaja tukee, havainnoi, rikastuttaa ja ylläpitää leikkiä leikkimällä mukana, tarjoamalla materiaaleja ja leikkivälineitä.
- Lapsilla vuorovaikutuksen tukena käytetään tarvittaessa kuvia (mm. päiväjärjestys, tekeminen ja arjen sanasto) sekä tukiviittomia, jotta lapsi kokee tulevaisuutensa kuulluksi ja ymmärretyksi.

Lasten osallisuus Utumetsän päiväkodissa

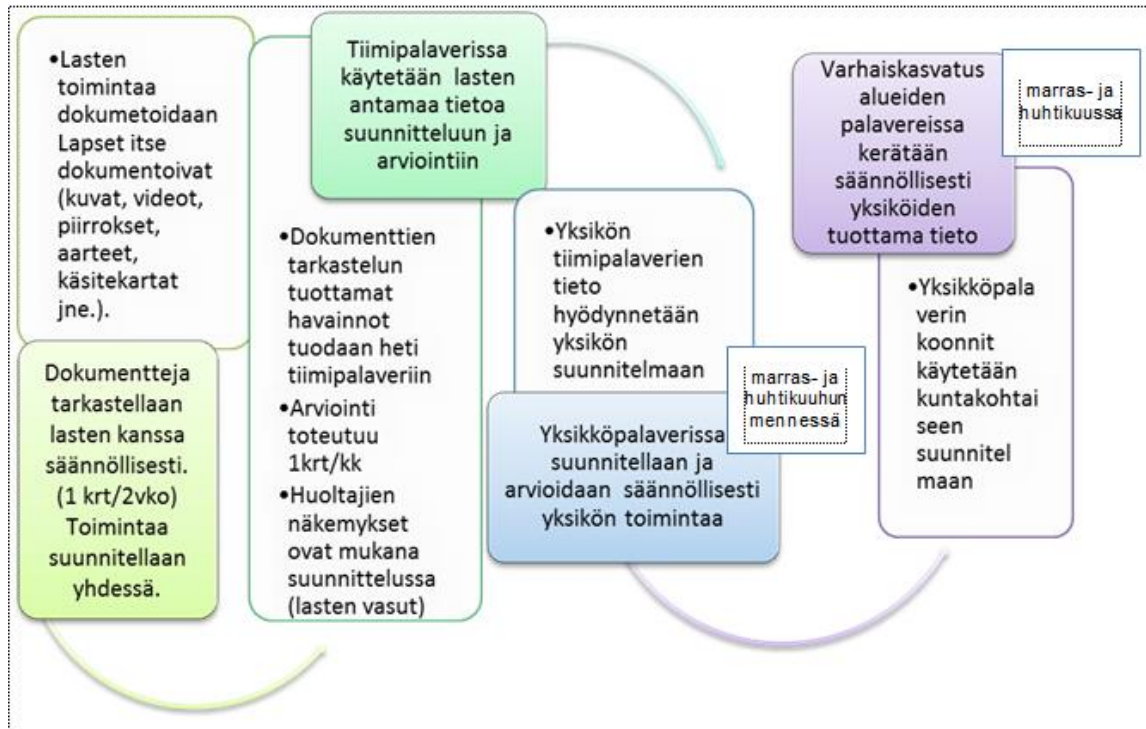
- Lapsen mielipiteitä ja toiveita selvitetään havainnoimalla, kysymällä ja kuuntelemalla (esim. hymynaamat, haastattelut, tuumaustaukolomake ja ”aurinko-sade-pilvi”-kuvakysely).
- Lasten ”kokouksia” pidetään säännöllisesti pienryhmissä.
- Oppimisympäristö on kuvitettu, jolloin jokainen lapsi pystyy osallistumaan ja suunnittelemaan omaa tekemistään.
- Materiaalit sekä leikkivälineet ovat lasten saatavilla.
- Lapsella annetaan mahdollisuus osallistua huoltajan kanssa vasu-keskusteluun.

Varhaiserityiskasvatus Utumetsän päiväkodissa

- Päiväkodin yksi painopisteistä on kielellisen kehityksen ja suomen kielen oppimisen tukeminen.
- Varhaiskasvatuksen erityisopettaja työskentelee päiväkodissa joka toinen viikko.
- Varhaiskasvatuksen erityisopettaja tekee yhteistyötä henkilökunnan kanssa, osallistuu tarvittaessa pienryhmätoimintaan.
- Varhaiskasvatuksen erityisopettaja on tarvittaessa aktiivisesti mukana lapsen yksilöllisen varhaiskasvatussuunnitelman laatimisessa yhteistyössä varhaiskasvatuksen opettajan, huoltajien sekä muiden päiväkodin yhteistyökumppaneiden kanssa. Lapsen vasuun kirjataan tarvittava kehityksen ja oppimisen tuki. Hän osallistuu myös lapsen palaveriin.

Varhaiskasvatuksen arviointia toteuttavat henkilöstö, lapset ja huoltajat. Toteutusmuotoina kaupungin tasolla ovat erilaiset kyselyt sekä auditointi.

Pienryhmäpedagogiikassa vahvistuu aikuisen läsnäolo vuorovaikutuksessa, jolloin lasten tuottamaa arviointitietoa on välittömästi nähtävissä ja hyödynnettävissä. Henkilöstö tallentaa arviointitietoa ja välittää sitä yksikön sekä kunnan suunnitelmiin. Yksiköt ja toimintamuodot täsmenävät toimintasuunnitelmassaan käyttämänsä palautekanavat sekä kehittämisen tavoitteet ja toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi.

ARVIOINNIN TOTEUTUMINEN YKSIKÖSSÄ (LASTEN JA HUOLTAJIEN OSALLISUUS)

Utumetsän päiväkodin pedagogisen toiminnan arviointia tehdään säännöllisesti henkilökunnan palaverissa, varhaiskasvatuksen opettajien palaverissa kerran kuukaudessa sekä kaksi kertaa vuodessa päiväkodin kehittämispäivän yhteydessä. Asiakaskyselyn tuloksia voidaan arvioida ja hyödyntää tuolloin kehittämistyössä.

Jokainen tiimi arvioi tiimipalaverissaan noin 1-2 kertaa kuukaudessa mm. missä ollaan onnistuttu tai mitä tarvitsee kehittää. Kehittämisen apuna on Varhaiskasvatuksen tiimikirja. Vanhemmille voidaan myös lähettää kuvia omasta lapsesta, jolloin he tulevat tietoisiksi päivän puuhailuista päiväkodissa.

Lasten kanssa arvioidaan toimintaa mm. kyselemällä ja kuvien avulla. Lapset kertoilevat pienryhmissä esim. mikä oli aamupäivällä mukavinta. 1-2 kertaa vuodessa 3-5-vuotiaiden lasten kanssa kirjataan tuumaustaukolomakkeeseen lapsen ajatuksia päiväkotihoidosta. Alle 3-vuotiaiden kanssa kysellään ajatuksia päivähoitosta esim. "Aurinko ja Pilvi" pelin avulla. Lapsi laittaa kuvan auringon päälle, jos tykkää ja puolestaan pilven päälle, jos tekeminen ei ole mukavaa.

Mm. "Hymynaamoilla" lapset arvioivat esim. jumpan jälkeen (tykkäsi, ei tykännyt vai ei osaa sanoa). Lastenkokouksissa lapsi arvioi sanallisesti ja kuvien avulla, miltä tekeminen on juuri hänestä tuntunut.

Vanhemmille on tehty kyselyjä toiveista oman lapsen varhaiskasvatuksesta päiväkodissa. Toiveet otetaan huomioon ryhmän toiminnan suunnittelussa.

Varhaiskasvatuskeskusteluissa kuunnellaan vanhempien mielteitä ja toiveita oman lapsen päiväkotipäiviin liittyen, kysellään palautetta toiminnasta ja arvioidaan, missä olemme onnistuneet ja mitä tulee vielä kehittää. Keskustelut käydään vähintään yhden kerran toimintakauden aikana. Päivittäisissä kohtaamisissa lasta tuotaessa ja haettaessa saadaan arvokasta tietoa vanhempien ajatuksista ja toiveista.

Kielten rikas maailma

- Utumetsän päiväkodissa keskeisenä tavoitteena on vahvistaa lapsen kielellisten taitojen ja valmiuksien kehittymistä. Päiväkodissa on paljon lapsia, jotka puhuvat äidinkielenään jotain muuta kuin suomen kieltä, mutta kielellisten valmiuksien kehittämisen hyödyttää ihan kaikkia lapsia. Vaikka päiväkodissa tuetaan suomen kielen oppimista monin eri tavoin, tiedostamme lapsen äidinkielen merkityksen hänen kielellisen identiteettinsä näkökulmasta. Päiväkodissa lapsella on mahdollisuus käyttää omaa äidinkieltä ystävyyssuhteissa sekä huoltajiensa kanssa.
- Päiväkodin tilat on kuvitettu ja joissakin ryhmissä on tukiviittomat käytössä, jotta kielen oppiminen olisi helpompaa.
- Lukulumoa käytetään kielen kehityksen tukemiseen.

Liikunta arjessa

- Utumetsän päiväkodissa innostetaan lapsia kokemaan liikunnan iloa ja liikkumaan monipuolisesti. Lattioilla on liikkumiseen innostavia ratoja, joilla lapsia motivoidaan liikkumaan paikasta toiseen eri tavoin. Myös ryhmätiloissa on liikuntavälineitä lasten käytössä.
- Lapsia kannustetaan ulkoiluun ja liikunnallisiin leikkeihin.
- Päiväkodin jumppasali on aktiivisessa käytössä.
- Päiväkotona on mukana Liikkuva varhaiskasvatus-hankkeessa.

Kaveri- ja tunnetaidot

- Harjoittelemme ryhmässä toimimista ja vuorovaikutusta sekä sosiaalisia taitoja. Iloitsemme yhdessä onnistumisista sekä kannustamme ja autamme toisiamme haasteissa.

Pienryhmissä toiminen

- Utumetsän päiväkodissa on paljon pienryhmätiloja ja lapset osaavat hakeutua itselleen juuri sopiviin tiloihin.
- Lapset tulevat kuulluksi pienessä tutussa porukassa.

Osallisuus

- Lasten osallisuutta tuetaan pienryhmäpedagogiikan keinoin.
- Lapset ovat tulleet rohkeimmiksi kertomaan oman asiansa, koska kokevat vahvasti, että juuri heidän ajatuksella on merkitystä.
- Lapsi oppii vähitellen tuntemaan myös, mistä kaikesta on osallinen ja mihin hän voi vaikuttaa päiväkotipäivässään.
- Osallisuus tuo vahvaa ryhmään kuulumisen tunnetta: me yhdessä osaamme, ideoimme, kuuntelemme toisen ajatuksia, opettelemme tekemään kompromisseja. Me pärjäämme ja osaamme!
- Lapsille annetaan päiväkotipäivän aikana tilaisuuksia ideoida yhdessä kavereiden ja kasvattajien kanssa tekemistä, kuten jumppaa, askartelua ja leikkejä.

Leikki

- Leikkiä arvostetaan ja sille mahdollistetaan aikaa ja jatkuvuutta
- Lelut ovat lasten saatavilla. Huomioidaan lasten kiinnostuksen kohteet, annetaan tilaa lasten luovuudelle (ei turhia sääntöjä)
- Leikissä harjoitellaan vuorovaikutus- ja kaveritaitoja, oman vuoron odottamista, jakamista ja vuorottelua.
- Leikki nähdään tärkeänä pedagogisena työskentelytapana (leikin kautta opetetaan ja opitaan paljon uusia asioita)
- Tuettu leikki: Aikuinen on mukana ideoimassa, rikastamassa, mallittamassa ja sanoittamassa leikkiä, käytössä myös kuvatuki eri leikkeihin.

4. YHTEISTYÖ JA LAPSEN VARHAISKASVATUSSUUNNITELMA

Huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö on tärkeä osa varhaiskasvatuksen arkea. Sillä tavoitellaan huoltajien ja henkilöstön yhteistä sitoutumista lasten terveen ja turvallisen kasvun, kehityksen ja oppimisen edistämiseen. Yhteistyö tarjoaa huoltajille osallisuuden mahdollisuuksia varhaiskasvatuksen suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin ja kehittämiseen.

Yhteistyö käynnistyy lapsen aloittaessa ja tutustuessa varhaiskasvatukseen sekä jatkuu päivittäin lasta tuodessa ja hakiessa. Varhaiskasvatuksessa jokaisella lapsella on varhaiskasvatussuunnitelma eli lapsen vasu, jonka laadinta käynnistyy huoltajien ja henkilöstön yhteisellä keskustelulla. Lapsi on keskustelussa joko fyysisesti läsnä tai hänen näkökulmansa tuodaan osaksi keskustelua.

Varhaiskasvatus tekee yhteistyötä myös muiden lapsille ja perheille suunnattujen palveluiden kuten esiopetuksen, neuvolan, perhetyön, puhe- ja toimintaterapian, perheneuvolan ja perusopetuksen kanssa. Yksittäisen perheen tai lapsen asioissa yhteistyötä tehdään aina yhdessä perheen kanssa.

HUOLTAJAYHTEISTYÖ JA LAPSEN VASU YKSIKÖSSÄ

Uuden lapsen hoitosuhteen alkaessa päiväkodin johtaja, apulaisjohtaja tai ryhmän opettaja soittaa lapsen huoltajalle. Tällöin sovitaan tutustuminen päiväkotiin, johon varataan aikaa ryhmän sekä tilojen tutustumiseen. Lapsen ryhmän kasvattaja kertoo toiminnasta, kysyy vanhemmilta lapseen liittyviä tietoja sekä sopii mahdollisia muita tutustumiskäyntejä. Vanhemmille jaetaan ”Tervetuloa Utumetsän päiväkotiin” esite sekä muut tarvittavat asiakirjat. Tarvittaessa tilataan tulkki aloituskeskusteluun, jos yhteistä puhekieltä ei ole.

Varhaiskasvatuskeskustelu käydään vanhempien kanssa vähintään kerran toimintakauden aikana. Yhteiseen keskusteluun voi myös lapsi osallistua ja tarvittaessa siirtyä leikkimään muualle, jos käsitellään asioita, joita lapsen ei ole hyvä kuulla.

Keskustelussa katsellaan myös lapsen kasvunkansiota, johon on dokumentoitu lapsen päiväkodissa tekemiä asioita ja sekä kuvia retkistä yms.

Pääsääntöinen tiedotuskanava on Edlevo- sovellus, jonka kautta tiedotetaan kaikista tärkeistä asioista. Edlevon-sovelluksesta löytyy myös hoitoaikojen ilmoitusosio sekä lasten lomakyselyt. Lasten varhaiskasvatussuunnitelmat ovat sähköiset ja luettavissa Muksunetissä.

Perinteiset ryhmien ilmoitustaulut ovat vielä käytössä. Valokuvia päivän puuhailuista löytyy ryhmien seinältä.

Tekstiviestillä kysellään asioita, joihin halutaan saada nopeasti vastaus. Vanhemmille lähetetään toisinaan puhelimitse valokuvia lapsen päivästä.

Vanhempainillat järjestetään ryhmittäin sisätiloissa. Ryhmien omat juhlat voi järjestää joko sisällä tai ulkona.

5. TOIMINTAVUODEN TEEMAT JA TAPAHTUMAT

Varhaiskasvatuksessa toiminta on yhteisöllistä ja oppiminen erilaisissa ryhmissä tapahtuvaa. Leikissä ja yhteisessä toiminnassa lapset voivat tuoda näkemyksiä esiin ja nähdä ehdotustensa toteutuvan. He neuvottelevat ja ratkaisevat aikuisen avulla eteen tulevia tilanteita. Lapset saavat kokemusta vaikuttamismahdollisuudesta, mikä vahvistaa toimintaan sitoutumista.

Huoltajien osallisuus ja heidän antamansa palaute yksikölle mahdollistuvat kohtaamisissa ja vanhempainilloissa.

YKSIKÖN TEEMAT JA TAPAHTUMAT

Utumetsän päiväkodin teemat kulkevat vuodenaikojen mukaan.

Kauden 2023-2024 teemoista on yhteinen liikkuminen ulkona esim. yhteiset pihaleikit. Jokaisella ryhmällä on oma vuosisuunnitelmansa teemojen sekä tapahtumien suhteen ja ryhmät tiedottavat niistä huoltajia.

Lapset osallistuvat, ideoivat ja yhdessä suunnittelevat teemoja ja tapahtumia toimintakauden aikana, joten vielä ei tiedetä, mitä tuleva vuosi tuo tullessaan.

Utumetsän päiväkodissa pyritään elämään ”hetkessä” ja heittäytyä uusille ideoille, niin myös teemat/tapahtumat elävät ja muuttuvat.

6. KULUNEEN TOIMINTAVUODEN ONNISTUMISET

Henkilöstön tavoitteellinen ja suunnitelmallinen itsearviointi on keskeisessä asemassa varhaiskasvatuksen laadun ylläpitämisessä ja kehittämisessä. Arvioinnin kohteena voi olla esimerkiksi henkilöstön vuorovaikutus lasten kanssa, pedagogiset työtavat tai oppimisympäristöt.

Myös lapset ja huoltajat arvioivat omalta osaltaan, miten yhdessä kirjatut toiminnan tavoitteet ja sovitut asiat ovat toteutuneet varhaiskasvatuksen toiminnassa. Myönteinen palaute ja toiminnan kehittäminen vahvistavat osaamista ja sen tunnistamista yksikössä.

YKSIKÖN ONNISTUMISET

- Arkiliikunnan lisääminen on jatkunut (liikuntaa on pienissä hetkissä pitkin päivää, lapset ovat olleet mukana ideoimassa)
- Päiväkodilla on vahva osaaminen inklusiivisesta toimintakulttuurista